

РАДІАЦІЙНА БЕЗПЕКА УРБОЛАНДШАФТІВ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ

Дунаєвська О. Ф., к.б.н.

Постановка проблеми. Ресурсна проблематика – комплекс питань, які визначають сутність і структуру, стратегію і тактику використання природних і соціально-економічних ресурсів, – особливого пріоритету набула в період кардинальних геополітичних трансформацій і пошуку Україною чільного місця в міжнародному розподілі праці. У нинішньому суспільстві рекреаційно-туристські ресурси виступають передумовою формування експортної спеціалізації держави та виходу України на відповідний її ресурсам, території соціально-економічний рівень [1, с. 7]. Україна має значні можливості для динамічного розвитку туристичної та рекреаційної галузі, розширення міжнародного співробітництва в цій сфері. Однак наявний потенціал реалізується недостатньо через відсутність цілеспрямованої комплексної туристичної політики і відпрацьованих механізмів регулювання галузі. Донині немає повноцінної, адаптованої до ринкових умов державної політики розвитку вітчизняного туризму, підвищення його економічної ефективності та пізнавальної цінності [2, с. 88].

Аналіз останніх досліджень. Аналіз останніх досліджень та публікацій в галузі екологічного маркетингу показав, що для вирішення існуючих екологічних проблем рекреаційного природокористування виключно актуальною є розробка концептуальних теоретико-методологічних основ урбоекологічного маркетингу. Мешканці міст є основними споживачами рекреаційно-туристських продуктів і послуг. Зазначимо також, що саме міста є «батьківщиною» екологічного туризму, тому що тут продукуються всі основні екологічні ідеї, рухи, та формуються свідомі еко-туристи [3, с. 32]. Застосування традиційної (компонентної) методологічної бази для дослідження міського середовища з вичлененням специфічних складових міста як єдиного цілого - житлові будинки, промислові підприємства, адміністративні та ділові будівлі, магазини, культурні і рекреаційні об'єкти та інше скоріше ускладнюють, ніж підтримують традиційні маркетингові підходи [4]. Важливою ланкою розвитку туризму є забезпечення безпеки рекреантів [5].

Мета, об'єкт та методика дослідження. За мету дослідження ми обрали вивчення показників радіаційної безпеки урболандшафтів м. Житомира, які використовуються з рекреаційною метою. Для дослідження здійснили відбір проб ґрунту, в яких визначили питому активність; провели визначення потужності експозиційної дози гамма-випромінювання повітря дослідних ділянок за відомими методиками [6-7], використовуючи прилади гамма-спектрометр польовий малогабаритний СЕГ-05, бета-радіометр «Прип'ять» РКС-02, геологорозвідувальний сцинтиляційний гамма-радіометр СРП-88Н.

Результати дослідження. Житомирська область має значний культурно-історичний та достатньо великий природно-туристичний потенціал, який ще недостатньо використовується в якості туристичних ресурсів, проте його можливо (і треба) використовувати для організації туристичної діяльності. Географічне розташування області, різноманітність рослинного і тваринного світу, клімат і рельєф, геологічне і гідрологічне багатство дозволяють розвивати різні види пізнавального та активного туризму. Цьому сприяє й досить розвинена мережа автомобільних доріг та залізничних шляхів. Наявність великої польської діаспори в області та кордону з Білоруссю на півночі дає можливість для міжнародного співробітництва. Розвинене сільське господарство та наявний у сільській місцевості житловий фонд разом із скороченням робочих місць у галузі дає можливість для додаткового заробітку селянам, що надаватимуть послуги у сфері агротуризму. Найбільше шкодить розвитку туристичної діяльності на Житомирщині негативний імідж радіаційно забрудненої території, що склався після аварії на ЧАЕС.

Дослідження проводили на території парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення ім. Ю. Гагаріна, який є одним із відомих і популярних рекреаційних

об'єктів Житомира. Парк був заснований у дев'ятнадцятому столітті відомим меценатом і дослідником на Волині – бароном Іваном Максиміліановичем Де Шодуаром.

При аналізі природних ландшафтів відмічаємо, що з 38,0126 га території основним землекористувачем є парк (34,3332 га) та інші землекористувачі (3,6794 га), серед яких земельна ділянка ВЖРЕП-3, дитячі дошкільні заклади. Земельні виділи парку розташовані на лівому березі р. Тетерів (15,9754 га) та лісовому урочищі «Городище» на правому березі р. Тетерів. На території парку розміщені гральні приміщення (тир, більярд, гральні автомати), човнова, автодром, дитячі та дорослі атракціони; встановлено малі архітектурні форми, функціонують фонтани. Парк є об'єктом етнографічного, фестивального, подійного туризму. При поділі парку на зони було враховано, що при створенні даного природоохоронного об'єкту до його складу були включені різноманітні ландшафти (природні, антропогенні, антропогенно-природні), тому і склад визначає функціональне зонування та використання виділених зон: експозиційна, заповідна та адміністративно-господарська. Експозиційна зона займає близько 40% площі власне паркової частини, знаходиться у центральній частині парку, являє собою залишки паркового ансамблю, створеного графом Шодуаром, це найбільш відвідуване місце, саме тут ми і здійснювали наші дослідження.

Встановлено, що середня потужність експозиційної дози гамма-випромінювання у експозиційній зоні парку складала 10-18 мкР/год., питома активність коливалась в межах 82-198 Бк/кг протягом 2007-2012 років.

Висновки. Стан навколишнього середовища є важливим чинником, який впливає на привабливість місцевості для туристів, розвитку урботуризму. Показники радіаційної безпеки дозволяють використання без обмежень території парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення ім. Ю. Гагаріна для рекреаційної діяльності.

Використані джерела інформації.

1. Бейдик О.О. Рекреаційні ресурси України./ О.О. Бейдик. – К.: «Альтерпрес», 2009. – 400 с.
2. Бухаріна Л.М. Розвиток системи державного регулювання туристичної галузі / Л.М. Бухаріна // Економіка та держава: між народ. наук.- практ. журн. – 2007. – №12. – С. 87-88.
3. Дмитрук О.Ю. Екологічний туризм: Навч. посіб. – К.: Альтерпрес, 2004. – 192с.
4. Садченко Е.В. Основы экологического маркетинга. // Економічні інновації. Економіко-екологічні проблеми природокористування на сучасному етапі Сб. пауч. праць. - Одеса: Інститут проблем ринку й економіко-екологічних досліджень НАП України. - 1999. - Вып. 6. С. 22-31.
5. ЗУ «Про туризм» (1995 р.).[Електронний ресурс].— Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
6. Довідник для радіологічних служб Мінсільгосппроду України / За ред.. О.В. Загорулько. – К.: Нора-світ, 1997. – 176 с.
7. Основи радіаційної фізики і дозиметрії / Метод. рекомендації // За ред. П. П. Надто, Т.М. Мисливої та ін. – Житомир, 2005. – 84 с.